

Brexit Sürecinin Birleşik Krallık'ın Ekonomik Büyümesi Üzerindeki Etkileri

Hüseyin Dayıoğlu

Millî Eğitim Bakanlığı Eğitim Yöneticisi

dayiogluhuseyin@gmail.com, ORCID:0000-0003-0036-9109

Özet

Avrupa Birliği içindeki faaliyetlerde hep eleştiren ülke olarak yerini alan Birleşik Krallık ile Avrupa Birliği ülkeleri arasındaki ilişki kuşku ve güvensizlik taşıdığından iki taraf arasında sağlam bir birliktelik kurulamamıştır. Britanya ve Exit sözcüklerinin birleşmesinden oluşan ve Birleşik Krallık'ın birlikten ayrılmasıyla sonuçlanan Brexit süreci bu bağlamda şekillenmiştir. Nihayet nüfusun yüzde 72.2'sinin katılımıyla gerçekleştirilen 23 Haziran 2016 tarihli referandumda vatandaşların yüzde 51.9'u krallığın birlikten ayrılması yönünde oy kullanmıştır. 29 Mart 2017 tarihinde Birleşik Krallık, Avrupa Konseyi'ne, birliği terk etmeyi amaçladığını resmen bildirmiştir. Avrupa Parlamentosu'nun kararı onaylamasının ardından 31 Ocak 2020 tarihinde krallık resmen birlikten ayrılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Birleşik Krallık, Brexit Süreci, Ekonomik Büyüme

The Effects of the Brexit Process on the Economic Growth of the United Kingdom

Abstract

Always critical activities within the European Union, the United Kingdom and the European Union as a country that takes the place of suspicion and distrust between the two parties the relationship between the countries that carried a strong association has not been established. The Brexit process, which consists of the merger of the words Britain and Exit and resulted in the departure of the United Kingdom from the union, has been shaped in this context. Finally, in the referendum held on June 23, 2016 with the

participation of 72.2 percent of the population, 51.9 percent of citizens voted for the separation of the kingdom from the union. On 29 March 2017, the United Kingdom officially informed the Council of Europe that it intended to leave the union. After the European Parliament approved the decision, the kingdom officially left the union on January 31, 2020.

Key Words: United Kingdom, Brexit Process, Economic Growth

Giriş

Birleşik Krallık'ın Avrupa Birliği'nden ayrılmasıyla sonuçlanan Brexit süreci 2016'da başlamış olup 2020'de nihayete ermiştir. Böylece ilk kez bir ülke Avrupa Birliği'nden kendi isteği doğrultusunda ayrılmıştır.

Bu süreç başta ticaret, finans, üretim, hizmet, istihdam ve yatırım olmak üzere ekonominin her alanında ülkenin büyüme oranına etki edecektir. Bu büyümenin ne oranda ve ne minvalde şekilleneceğini ise şimdiden tahmin ve tespit etmek güç bir durumdur.

Birleşik Krallık'ın en büyük ekonomi ortağıyla yollarını ayırması, doğrudan yabancı yatırım, işçi sayıları, malî yönetmelikler, ithâlat-ihracat dengesi, sterlinin değeri ve finansal sektör üzerinden ülke ekonomisine etki etmiştir.

Birleşik Krallık ve Avrupa Birliği yönetimlerinin yaptığı modelleme ve alternatif senaryolara göre Brexit, özellikle Birleşik Krallık'ın Gayrı Safi Milli Hâsılası'na (GSMH) kısa vadede negatif etki yapacak olsa da orta ve uzun vadede bu etki pozitif dönüşeceğinden dünya ekonomisi bu etkileşimden payını alacaktır (Ward, 2021).

Küresel bir güç ve Almanya'dan sonra Avrupa Birliği ekonomisinin en büyük aktörü olan Birleşik Krallık'ın Brexit sürecinde ekonomi yapısının verilerle ortaya konduğu bu çalışmada, iki taraf arasındaki karşılıklı etkileşim düzeyi, ekonomi büyüme maliyetin ne ölçüde olacağı ile birlikte yeni sürece nasıl uyum sağlayacaklarının incelenmesi amaçlanmıştır (HM Treasury, 2020).

Dünya ekonomisinin önde gelen ülkesi Birleşik Krallık ile onun en büyük ekonomi ortağı Avrupa Birliği ülkeleri çalışmanın örneğini oluşturmaktadır.

Dünya Bankası, IMF, OECD, Avrupa Birliği Merkez Bankası, BM, Avrupa Birliği Komisyonu, Avrupa Birliği Parlamentosu ve Birleşik Krallık Hazine Bakanlığı gibi birçok ulusal ve uluslararası kuruluşun açık kaynaklardan yayımlanan ekonomi raporları incelenerek, bu kuruluşların her bir ekonomi konu başlığı hakkındaki verileri derlenecek ve konu hakkında genel bir çerçeve sunulmaya çalışılacaktır.

Brexit Sürecinin Birleşik Krallık'ın Ekonomik Büyümesi Üzerindeki Etkileri

Ayrıca Birleşik Krallık ile Avrupa Birliği yönetimlerinin mevcut durumdan yola çıkarak geleceğe yönelik ekonomi vizyon, perspektif ve tahminleri bütüncül olarak değerlendirilecektir.

Finansal Hizmet Sektörü

Birleşik Krallık finansal ihrâcatının yüzde 40'ını Avrupa Birliği ülkelerine yapmaktadır. Bu durum Birleşik Krallık finansal sektörünün ağırlıklı olarak Avrupa Birliği pazarına bağımlı olduğunu ortaya koymaktadır (Kirman, 2021).

Birleşik Krallık'taki Avrupa Birliği kaynaklı içe dönük doğrudan yabancı sermaye yatırım stokunun sektörel dağılımını ele aldığımızda, bu stokun yüzde 45'ini finansal hizmetlerin oluşturduğunu görüyoruz.

Finansal hizmet sektörünün Birleşik Krallık-Avrupa Birliği ticaretinde önemli bir yer kapladığı bariz bir şekilde ortaya çıkmaktadır ki bu finansal hizmet sektörü dahi tek başına esaslı bir incelemeyi hak etmektedir (European Parliament, 2020).

Ortak pazardan çıkmakla, Brexit sonrası dünyanın ve Avrupa'nın önde gelen finans merkezlerinden Londra'nın finansal hizmet ekonomisi, bu durumdan önemli ölçüde etkilenecektir ve Londra'nın önemli finans merkezi konumu ve cazibesi azalacaktır.

Gelecekteki yeni düzenlemeler ışığında bankalar, faaliyetlerini Londra'nın dışına taşımalarından ötürü ilave maliyetler ile ek sermaye, likidite ve toplam kayıp telafi gereklilikleri gibi maliyetlere maruz kalabileceklerdir (Ward, 2021).

Bu bakımdan finansal hizmet sektörü müzakereler sonucunda netleşecek yeni düzenlemelerden etkilenecek ve belki de Birleşik Krallık açısından şimdiden tahmin edilemeyecek sonuçlar doğuracaktır (Tekin Beyza, 2021).

Finansal İstihdam Durumu

Brexit'in Birleşik Krallık ekonomisine olabilecek bir diğer olumsuz etkisi de Birleşik Krallık işgücü piyasasındaki verimliliği düşürecek olmasıdır. Hâlihazırda Birleşik Krallık işgücü verimliliği OECD ortalamasına çok yakın iken Avrupa Birliği, Fransa ve Almanya'dan yüzde 20-25 oranında azdır.

Azalan açık ticaret imkanları, zayıf araştırma ve geliştirme yoğunluğu ve daha az işgücü arzından dolayı Brexit'in 10 yıl sonra toplam faktör verimliliğini yüzde 3 oranında azaltacağı beklenilmektedir (OECD, 2020).

Uluslararası değişim aktörü olan göç olgusu yüksek işgücü kaynağı faydası ve verimlilik kazancından dolayı Birleşik Krallık'taki yaşam standardını yükseltmiştir. Bu durum işgücü piyasasını yabancı işgücüne açık tutmanın önemini de göstermektedir.

Birleşik Krallık'taki Avrupa Birliği göçmenleri birçok diğer Avrupa Birliği üyesi ülkelerindeki Avrupa Birliği göçmenlerine nazaran daha yüksek eğitim seviyesine ve nitelikli işgücüne sahiptirler.

Araştırmalar yüksek eğitilmiş göçmenlerin verimlilik üzerinde olumlu etkileri olduğunu da ortaya koymaktadır. Avrupa Birliği doğumlu veya Avrupa Birliği ülkeleri dışı doğumlu göçmenlerin milli hasılaya ve verimliliğe katkıları Birleşik Krallık doğumlu işgücüne nazaran çok daha fazladır (OECD, 2020).

Çalışma Beklentileri

Mayıs 2020'deki Avrupa Birliği Komisyonu raporuna göre, salgın önlemleri nedeniyle Birleşik Krallık'taki istihdam oranının 2020 yılında keskin bir şekilde azalacağı, dolayısıyla 2019 yılında yüzde 3.7 ile tarihi seviyede düşük olan işsizlik oranının 2020'de ortalama yüzde 6.7'ye çıkacağı, 2021 yılında ise yüzde 6'ya düşeceği beklenilmekteydi (European Commission, Mayıs 2020).

Birleşik Krallık Hazine Bakanlığı'nın Aralık 2019'daki raporuna göre, Birleşik Krallık'ta kısa vadedeki genel işsizlik oranı 2019 yılı ortalaması olarak yüzde 3.9 oranında gerçekleşirken, 2020 yılında gerçekleşmesi beklenen işsizlik oranının da yüzde 4.1 olarak gerçekleşmesi beklenilmekteydi.

Birleşik Krallık'ta orta vadede beklenen genel işsizlik oranı ise 2019 yılı ortalaması olarak yüzde 4.0 oranında gerçekleşmiş olup bu oranın 2021, 2022 ve 2023 yıllarında çok fazla bir değişiklik göstermeden sırasıyla ortalama yüzde 4.0, yüzde 4.1 ve yüzde 4.0 olacağı beklenilmektedir (HM Treasury, 2020).

Birleşik Krallık Hazine Bakanlığı tarafından Aralık 2019'da 27 farklı kuruluşa yaptırılan kısa vadeli ekonomi beklenti çalışmalarına göre, Birleşik Krallık'ın istihdam oranı 2019 yılı boyunca yüzde 1.3 seviyesinde gerçekleşmiş olup bu oranın 2020 yılı boyunca yüzde 1.1 dolaylarında gerçekleşmiştir.

Birleşik Krallık Hazine Bakanlığı tarafından Aralık 2019'da 21 farklı kuruluşa yaptırılan 2019-2023 yılları arasında kapsayan orta vadeli ekonomi tahminlere göre ise, 2019 yılında yüzde 1.3 olan istihdam oranının 2021, 2022 ve 2023 yıllarında sırasıyla ortalama yüzde 1.5, yüzde 1.7 ve yüzde 1.7 olacağı beklenilmektedir. Bundan dolayı da istihdam oranı orta vadede artış gösterecektir (HM Treasury, 2020).

Brexit Sürecinin Birleşik Krallık'ın Ekonomik Büyümesi Üzerindeki Etkileri

Brexit referandumunun gerçekleştirildiği 2016 yılında Birleşik Krallık ekonomisine ilişkin makroekonomi gelişmelere göz attığımızda, büyüme hızı tedrici olarak azalarak 2016 yılında yüzde 1.8 olarak gerçekleşmiş, 2017 yılının ilk yarısında ise yüzde 1.1 olarak gerçekleşmiştir.

Haziran 2016 sonrasında kısa dönemli güven göstergeleri azalmış, bir çok ticarî mülkiyet fonlarının ticareti askıya alınmış ve Birleşik Krallık'ın ülke kredi notu düşmüştür (OECD, 2020).

Birleşik Krallık'ın bu süreçte uyguladığı para ve maliye politikalarına göz atacak olursak, para politikasının geçmişten beri Birleşik Krallık ekonomisine oldukça destekleyici etkileri olmuştur.

2016 Ağustos başında Birleşik Krallık Merkez Bankası Brexit kararı sonrası ekonomi etkinliği arttırmak için ilave bir teşvik paketi uygulamaya koymuş ve bu kapsamda politika faizini yüzde 0.25'e indirmiş, (toplam varlık alımları stokunu istihdam oranının yüzde 20'sinden yüzde 23'üne arttırarak) parasal genişleme politikasını yeniden başlatmış, (istihdam oranının yüzde 5'ine kadar olan Merkez Bankası rezervleri ile politika faizine yakın faiz oranlarında bankalara borç sağlayarak) Süreli Finansman Şemasını uygulamaya koymuştur.

Süreli Finansman Şemasını uygulaması başta olmak üzere alınan tüm önlemler, tüketici harcamalarını ve tüketici kredilerini arttırarak olumlu gelişmeler sağlamıştır ancak belirsizliğin olumsuz etkilerini ve yatırımlardaki düşük kurumsal risk iştahını (risk appetite) dengeleyememiştir (OECD, 2020).

Kamunun Net Borçlanması

Birleşik Krallık Hazine Bakanlığı'nın Aralık 2019 tarihli raporuna göre, Birleşik Krallık'ın kısa vadedeki kamu sektörü net borçlanma (PSNB) miktarının 2019 yılında ortalama 46.7 milyar Euro civarında gerçekleştiği tahmin edilirken bu miktarın 2020 yılında artarak 51.8 milyar Euro olacağı tahmin edilmekteydi.

Birleşik Krallık Hazine Bakanlığı'nın Aralık 2019 tarihli raporuna göre, Birleşik Krallık'ın orta vadedeki kamu sektörü net borçlanma (PSNB) miktarının 2019-2020 malî yılında ortalama 47.3 milyar Euro civarında gerçekleştiği tahmin edilirken bu miktarın müteakip 4 malî yılda önce artıp sonra azalarak 47.8 milyar Euroya kadar ineceği beklenilmekteydi (HM Treasury, 2020).

Mart 2020 dahilinde Birleşik Krallık hükümeti başta sermaye piyasası içerisinde maliyet harcaması olmak üzere önemli bir malî gevşeme ilan etti, koronavirüs pandemisi mücadele için bazı malî önlemleri duyurdu.

Çalışanlara ve serbest meslek işçilerine gelir desteği ve işletmelere destek gibi önlemleri içeren bu önlemlerin parasal büyüklüğü Birleşik Krallık GSYİH'sının yüzde 5.5'ine tekabül etmektedir.

Hükümet ayrıca banka kredileri için GSYİH'nın yüzde 16'sına tekabül eden büyüklükteki meblağlarda ve likidite rakamlarında kredi garantileri sağladı (European Commission, Mayıs 2020).

Mayıs 2020'deki Avrupa Birliği Komisyonu raporuna göre, 2014 yılından beri azalma trendinde olan Avrupa Birliği ekonomisinde kamu borcunun GSYİH'ya oranının 2019 yılında yüzde 79.4, 2020 yılında yükselerek yüzde 95 iken, 2021 yılında ise yüzde 92'ye düşmesi beklenilmektedir.

Kamu borcunun GSYİH'ya oranının Euro Bölgesinde ise 2019 yılında yüzde 86, 2020 yılında yükselerek yüzde 102,75 iken, 2021 yılında ise yüzde 98,75'e düşmesi beklenilmektedir (European Commission, Mayıs 2020).

Bütçe Açığı

Ekim 2017'deki OECD raporuna göre, 2016 yılında Birleşik Krallık'ta finansal istikrarda iyileşme görüldü, bütçe açığı GSYİH'nın yüzde 3'ü seviyelerine kadar düştü ve kamu borçlanma oranı da GSYİH'nın yüzde 90'ı seviyelerine düşerek istikrarlı bir seyir izlemeye başladı.

İhtiyati politikalar (prudential policies) finansal istikrarı destekledi, fakat Brexit kaynaklı belirsizlikler bazı finansal etkinliklerin yer değiştirmesi yönünde baskı oluşturdu (OECD, 2020).

Mayıs 2020'deki Avrupa Birliği Komisyonu raporuna göre, 2018-2019 malî yılında yüzde 1.8 olan Birleşik Krallık bütçe açığının 2019-2020 yılında yüzde 2.5'ye yükselmesi beklenilmekteydi (European Commission, Mayıs 2020).

Mayıs 2020'deki Avrupa Birliği Komisyonu raporuna göre Avrupa Birliği ekonomisinde ve Euro Bölgesinde 2019 yılında yüzde 0.6 olan toplam bütçe açığının 2020 yılında büyük bir artışla yüzde 8.5'a yükseldiği, 2021 yılında ise yüzde 3.5'a düşeceği beklenilmektedir.

2020 yılındaki bu ani artış Koronavirüs sebebiyle hükümetlerin ekonomide uygulamaya koydukları otomatik stabilizörler ve büyük ihtiyari malî önlemler nedeniyledir (European Commission, Mayıs 2020).

Cari İşlemler Hesabı

Birleşik Krallık Hazine Bakanlığı'nın Aralık 2019 raporuna göre, Birleşik Krallık'taki Cari İşlemler Hesabı kısa vadede 2019 yılında azalma eğilimine girmiş ve 2019 yılını ortalama -87.7 milyar Euro ile kapatmıştır.

Brexit Sürecinin Birleşik Krallık'ın Ekonomik Büyümesi Üzerindeki Etkileri

2020 yılında da bu azalma eğiliminin devam ederek cari işlemler hesabının ortalama -76.6 milyar Euro olacağı tahmin edilmektedir. Bu tahminler uzun süreli raporlamaların sonucunda elde edilen bulgulara dayanmaktadır.

Birleşik Krallık Hazine Bakanlığı'nın Aralık 2019 raporuna göre, Birleşik Krallık'taki Cari İşlemler Hesabı orta vadede 2019 yılında azalma eğilimine girmiş ve 2019 yılında ortalama -92.2 milyar Euro olan tutarın 2021, 2022 ve 2023 yıllarında önce azalıp sonra artmak şeklinde dalgalı bir seyir izleyerek sırasıyla ortalama -79.3 milyar Euro, -81.9 milyar Euro, -81.3 milyar Euro olacağı beklenilmektedir (HM Treasury, 2020).

Ekim 2019'daki IMF raporuna göre, Birleşik Krallık'taki Cari İşlemler Hesabı açığının 2019 yılında GSYİH'nın yüzde -3.5'u iken, 2020 yılında ise bir miktar artarak yüzde -3.7 oranında olacağı tahmin edilmektedir (IMF, Ekim 2019).

Covid-19 pandemisi sonrası Nisan 2020 sayısı ile güncellenen IMF tahminlerine göre Birleşik Krallık'taki Cari İşlemler Hesabı açığı 2019 yılında GSYİH'nın yüzde -3.8'i, 2020 yılında artarak yüzde 4.4 iken, 2021 yılında ise yüzde 4.5 oranında olacağı tahmin edilmektedir (IMF, Nisan 2020).

Ortak Pazara Erişim Kaybı

Brexit müzakereleri sürecinde Birleşik Krallık otoriteleri için yakın gelecekteki en önemli sorun, Birleşik Krallık'ın hem Avrupa Birliği hem de diğer ülkelerle kapsamlı serbest ticaret anlaşmaları yapmasını garanti altına alarak Brexit'in uygulanmasını sağlamaktır.

Birleşik Krallık, Avrupa Birliği Ortak Pazarına erişiminin bulunması ve Gümrük Birliğine dahil olması sayesinde ihrâcatının yüzde 45'ini Avrupa Birliği ülkelerine kolaylıkla ve serbestçe yapmaktadır.

Ortak Pazar, üye ülkeler arasında Avrupa standartlarının otomatik uyumunu sağlaması bakımından ticareti desteklemektedir. Zira Avrupa Birliği Gümrük Birliğine dahil ülkeler arasında menşe kuralı uygulanmamaktadır (Baykal ve Göçmen, 2019).

Bir birlik olarak Avrupa Birliği ayrıca, Birlik üyesi olmayan 53 ülke ile yapmış olduğu yaklaşık 40 serbest ticaret anlaşması yoluyla üçüncü ülkelerle yapılan ticareti de desteklemektedir.

Avrupa Birliği üyesi ülkeler, üyelikleri boyunca bu üçüncü ülkelerle ayrıca bir (ticarî) anlaşmayı müzakere edememektedirler. Brexit ile Birleşik Krallık, bütün bu ülkelere ve ortak pazara erişimini kaybedecektir (Habermas, 2020).

Brexit müzakerelerinin Birleşik Krallık-Avrupa Birliği ticareti bakımından sorunsuz bir sonuç ortaya çıkartması çok önemlidir. Zaten her iki yapıda mevcut durumdaki kazanımları korumanın esasen derindedir.

Birleşik Krallık; ne İzlanda ve Norveç gibi Avrupa Ekonomi Alanında (EEA) kalmayı, ne de Türkiye gibi Gümrük Birliğinde kalmayı istemektedir. Birleşik Krallık hükümeti hem Ortak Pazar'dan hem de Gümrük Birliği'nden çıkmayı planlamaktadır.

Birleşik Krallık ayrıca Brexit sonrası için Avrupa Birliği-Birleşik Krallık arasında dış gümrük tarifelerinin paylaşıldığı, gümrük işlemleri ile vergilerinin olmadığı yeni ve süreli bir Gümrük Birliğinin kurulduğu bir geçiş sürecini öngörmektedir.

Birleşik Krallık; (ticaretin ve bireylerin bundan olumsuz etkilenmemesi için) Avrupa Birliği'yle yeni, derin ve özel bir ortaklık anlaşması için bazı tutum ve gelecekteki işbirliği belgeleri yayınlamıştır.

Birleşik Krallık tarafından yayımlanan bu belgelerde Birleşik Krallık'ın temel amaçları: yeni kurulacak Avrupa Birliği-Birleşik Krallık arasındaki ticaret modelinin mümkün olduğu ölçüde sorunsuz olması, Kuzey İrlanda ile İrlanda arasında (ticarete engel olacak) katı bir sınır oluşturulmasından kaçınılması ve bağımsız bir ticaret politikası kurulmasıdır (OECD, 2020).

Kişi Başına Düşen Millî Gelir Oranı

Ekim 2019 tarihli IMF raporuna göre (IMF, Ekim 2019), satın alma gücü paritesine göre Birleşik Krallık'taki reel kişi başına hasıla 2019 yılında yüzde 0.6, 2020 yılında yüzde 0.9 artış göstermiş, 2024 yılında ise yüzde 1.1 artış gösterecektir.

Covid-19 pandemisi sonrası Nisan 2020 sayısıyla güncellenen IMF tahminlerine göre ise, satın alma gücü paritesine göre Birleşik Krallık'taki reel kişi başına hasıla 2019 yılında yüzde 0.8 artış göstermiş, bu durum 2020 yılında yüzde 7 azalmış ve 2021 yılında ise yüzde 3.5 artış gösterecektir (IMF, Nisan 2020).

Sonuç

Haziran 2016'daki Brexit referandumundan sonra Birleşik Krallık ile Avrupa Birliği, oldukça sıkıntılı ve sancılı geçen müzakere süreci sonunda nihayet 24 Ocak 2020 tarihinde ayrılma anlaşmasını imzalayarak Birleşik Krallık'ın Avrupa Birliği'den ayrılmasının şartlarını belirlediler.

Brexit Sürecinin Birleşik Krallık'ın Ekonomik Büyümesi Üzerindeki Etkileri

24 Aralık 2020 tarihinde Avrupa Birliği ve Birleşik Krallık arasında imzalanan ve bundan sonraki süreçte her iki taraf arasındaki ticarî ilişkileri belirleyecek olan Ticaret ve İşbirliği Anlaşması büyük önem arz etmektedir.

Ticaret ve İşbirliği Anlaşması mâl ve hizmet ticareti, dijital ticaret, fikri mülkiyet, kamu alımları, havacılık ve karayolu taşımacılığı, enerji, balıkçılık, sosyal güvenlik, ceza konularında koordinasyon, kolluk kuvvetleri ve adli işbirliği, tematik işbirliği ve Birlik programlarına katılım gibi alanlarda tercihli düzenlemeleri içermektedir.

Ticaret ve İşbirliği Anlaşması ile Birleşik Krallık, Avrupa Birliği'yle ticarete artık bir Avrupa Birliği üye ülkesi kadar ekonomi kolaylık elde edemeyecektir. Anlaşmayla taraflar arasında tesis edilen yeni ticaret rejimi geleneksel serbest ticaret anlaşmalarının ötesine geçmiş ve uzun süredir devam eden ticarî işbirliği korunmuş oldu.

Anlaşmanın yürürlüğe girdiği 1 Ocak 2021'den itibaren Birleşik Krallık, Avrupa Birliği tek pazarı ve gümrük birliğinin yanı sıra tüm Avrupa Birliği politikaları ile uluslararası anlaşmalardan ayrıldı ve dolayısıyla Avrupa Birliği'yle kişilerin, malların, hizmetlerin ve sermayenin serbest dolaşımına son verildi.

Üzerinde anlaşılan yeni ticaret rejiminde Avrupa Birliği ve Birleşik Krallık farklı düzenlemelerin yapıldığı iki ayrı pazar olacak, Avrupa Birliği'ye üye olduğu için mâl ve hizmet ticareti için on yıllardır uygulanmayan sınır ötesi geçiş kontrolleri ile ticaretin önündeki engeller yeniden uygulanacak ve nihayetinde bu durum her iki tarafı, şirketleri ve vatandaşları olumsuz bir şekilde etkileyecektir.

Avrupa Birliği-Birleşik Krallık arasındaki kişilerin serbest dolaşımı sona erdi, Birleşik Krallık vatandaşlarının Avrupa Birliği'de çalışma, okuma, iş kurma veya yaşama özgürlüğü ortadan kalktı ve Avrupa Birliği'de uzun süreli kalışlar için Birleşik Krallık vatandaşlarına vize zorunluluğu getirildi.

Bunun yanı sıra kişilerin geçişi için sınır kontrolleri uygulanmaya başladı; malların serbest dolaşımı sona erdi, Birleşik Krallık'ın Avrupa Birliği'ye yaptığı bütün ihrâcatlar için gümrük kontrolleri ve muayeneleri uygulanmaya başladı.

Ayrıca Birleşik Krallık'ın yaptığı tarımsal gıda sevkiyatlarına sağlık sertifikalarına sahip olma ve Avrupa Birliği üye ülkelerinin sınır denetim noktalarında sağlık kontrollerinden geçme zorunluluğu getirildi; hizmetlerin serbest dolaşımı sona erdi.

Ticaret ve İşbirliği Anlaşması ile Birleşik Krallık hizmet sağlayıcı firmalarının menşe ülke ilkesinden yararlanma imkanı ortadan kalktı, Birleşik Krallık'taki finansal hizmet firmalarının Avrupa Birliği'de geçerli finansal hizmet pasaportları iptal edildi ve Avrupa Birliği-Birleşik Krallık arasındaki mesleki niteliklerin karşılıklı tanınması imkanı ortadan kalktı.

Avrupa Komisyonu, Avrupa Parlamentosu, Birleşik Krallık Hazine Bakanlığı, IMF, Dünya Bankası, BM ve OECD gibi çok sayıda farklı kuruluşların verilerini karşılaştırdığımızda, Brexit'e ilişkin bütün bu kuruluşların ekonomi tahminlerinin üç aşağı beş yukarı aynı olduğunu söyleyebiliriz.

Yukarıda söz konusu edilen kurum ve kuruluşların yayınladıkları raporlar ve beklentilerin tamamı Brexit'in her iki tarafa da ekonomi kayıp yaratacağı ve bununla birlikte Birleşik Krallık'ın Avrupa Birliği'ye kıyasla Brexit'ten çok daha büyük ekonomi zarar göreceği konusunda hemfikirdirler.

Bir başka ifadeyle, ticaret bağlarının bozulması her iki tarafa da ekonomi anlamda zarar verecektir. Ancak Brexit'in ekonomi sonuçları Avrupa Birliği açısından çok daha az maliyetli olurken Birleşik Krallık açısından çok daha ağır ve büyük maliyetli olacaktır.

Kaynakça

Baykal, S. ve Göçmen İ., (2019). *Avrupa Birliği Kurumsal Hukuku ve Ekonomik İşbirlikleri*, Ankara: Seçkin Yayınları.

Cameron, D. (2012). David Cameron: We need to be clear Avrupa Birliğiout the best way of getting what is best for Britain, *The Telegraph*.

<https://www.telegraph.co.uk/news/politics/david-cameron/9367479/David-Cameron>

European Commission, Directorate-General for Economic and Financial Affairs. (2020). European Economic Forecast, Spring 2020. Institutional Paper 125, May 2020

European Commission, Directorate-General for Economic and Financial Affairs. (2020). European Economic Forecast, Winter 2020 (Interim). Institutional Paper 121, February 2020.

European Parliament, Directorate General for Internal Policies, European Parliament's Committee on Internal Market and Consumer Protection. (2017).

EU Referandum Results. (2016). *BBC News*.

<http://www.bbc.com/news/politics/eu-referendum/results> ,

Brexit Sürecinin Birleşik Krallık'ın Ekonomik Büyümesi Üzerindeki Etkileri

George, A. (2020). The European Union, Brexit and Economic Nationalism, *The Fletcher Forum of World Affairs*, Winter 2017, 41:1.

Habermas, J. (12.07.2020). Core Europe to the rescue: a conversation with Jürgen Habermas out Brexit and the EU crisis, *Social Europe*.

Hewit G. (09.12.2021). David Cameron blocks EU-wide deal to tackle euro crisis, *BBC News*, <https://www.bbc.com/news/uk-16104275>

High Majesty (HM) Treasury. (2020). Forecasts for the UK economy: a comparison of independent forecasts, No. 389. London.

International Monetary Fund (IMF). (2020). World Economic Outlook, April 2020, *The Great Lockdown*, <https://www.imf.org/en/Publications/WE0/Issues/2020/04/14>

International Monetary Fund (IMF). (October 2021). World Economic Outlook, October 2021. *Global Manufacturing Downturn*, Rising Trade Barriers.

<https://www.imf.org/en/Publications/WEQ/Issues/2021/10/01/world-economic>

Kirman, M. A. (2021). Brexit: Öncesi ve Sonrasıyla İngiltere, *KSÜ Siyasal Bilimler Fakültesi Dergisi*, 22(20), 66-98.

Lynch, P. (2020). The triumph and tribulations of Conservative Euroscepticism, EU Referendum Analysis 2012: Media, Voters and the Campaign, Early reflections from leading UK academics, *The Centre for the Study of Journalism*, Culture and Community, Bournemouth University. Poole, England.

Meyer C. (2021). Why facts did matter in the campaign, EU Referendum Analysis 2016: Media, Voters and the Campaign, Early reflections from leading UK academics, *The Centre for the Study of Journalism*, Culture and Community, Bournemouth University. Poole, England.

OECD. (2020). OECD Economic Surveys: United Kingdom 2020, Paris, *OECD Publishing*. <http://dx.doi.org/10.1787/eco-surveys-gbr-2017-en>

OECD. (2021). OECD Economic Outlook, Volume 2021 Issue 2, Preliminary Version.

Ryan, C., (2021). Where does one start to make sense of Brexit? *International Economics & Economic Policy*, 13(4), 531-537.

Taylor, A. (25.06.2021). The uncomfortable question: Was the Brexit vote based on racism? *The Washington Post*, <https://www.washingtonpost.com/news/worldviews>

Tekin Beyza, Ç. (2021). France and European Integration: An uneasy relationship, *İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, Yıl:17 Sayı:33.

Tusk, D. (2020). Brexit could destroy Western political civilisation, *BBC News*, <https://www.bbc.com/news/uk-politics-eu-referendum-36515680>

United Nations (UN). (16.06.2020). World Economic Situation and Prospects 2020 Full Report.

Ward, M. (16.12.2021). Statistics on UK-EU trade, Briefing Paper, *House of Commons Library*, 7851.